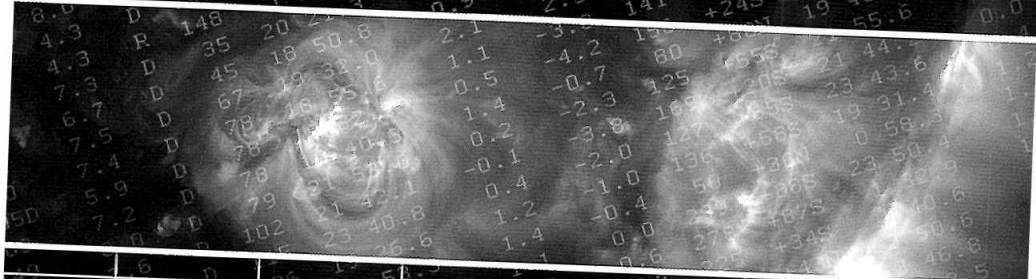

HR

Hvězdářská ročenka

2012

Hvězdářská ročenka 2012

Hvězdárna a planetárium hl. m. Prahy

Hvězdářská ročenka 2012

Pod redakcí Jakuba Rozehnalů připravili

Luboš Brát
Martin Fuchs
Pavol Habuda
Stanislav Poddaný
Tomáš Prosecký
Petr Sobotka
Lenka Soumarová
Jiří Srba
Ladislav Šmelcer
Jan Veselý
Jan Vondrák
Miloslav Zejda

Ročník 88.

Hvězdárna a planetárium hl. m. Prahy
v koedici s Astronomickým ústavem AV ČR
Praha 2011

© Jakub Rozehnal za kolektiv, 2011

ISBN 978-80-86017-53-2

ISBN 978-80-903441-9-8

ISSN 0373 -8280

Předmluva

Vážení čtenáři,

rok se s rokem sešel a do rukou se vám opět dostává aktuální, již 88. ročník Hvězdářské Ročenky. Minulý rok byl v historii Ročenky rokem vskutku revolučním. Tištěná verze Ročenky zeštíhlela, přibýlo k ní však CD, které množství informací mnohonásobně rozšířilo. Data jsou zde přístupná v uživatelsky přátelském prostředí, doplněném o důležité funkce jako jsou tabulkové interpolátory či přepočty úkazů na jiné než nominální souřadnice.

Všichni tvůrci nového vydání s napětím očekávali, jak čtenářská obec nové změny přijme. Ohlasů přišla celá řada. Na některé z nich jsme se snažili reagovat okamžitě – a právě zde mohli čtenáři ocenit první nespornou výhodu digitálního vydání, přístupného i on-line. Každá chyba, která se do tak velkého množství dat tu a tam bohužel dostane, může být po nahlášení ihned odstraněna a registrovaní čtenáři se o její opravě okamžitě dozvědí prostřednictvím e-mailu. Takovouto interakci tištěná publikace z principu nabídnout nemůže.

Rada z vás zeštíhlení tištěné verze ročenky ocenila, jiným naopak její některé partie chybí. Vaše připomínky jsme na schůzce redakčního kolektivu podrobně rozebrali a tam, kde to bylo možné, jsme je do přípravy nového vydání zapracovali. Z toho důvodu opět do kapitoly Planety zařazujeme přehled úkazů Jupiterových měsíců a kapitolu Kalendář úkazů jsme se rozhodli o některé úkazy doplnit. Abychom zachovali přehlednost, jsou zde „důležité“ úkazy vyznačeny tučně. Naopak jsme odolali některým požadavkům na redukci tištěných efemerid Slunce a Měsíce. Jsme si vědomi toho, že pro většinu amatérských pozorovatelů jsou zejména sluneční efemeridy málo přínosné, publikace je však určena také jako pomůcka četné populace pracovníků hvězdáren a planetárií, kteří jednoznačně potvrzují, že efemeridy Sluce a Měsíce patří mezi informace, jež veřejnost žádá nejčastěji.

Nové vydání Ročenky přineslo i další rozšíření jejího autorského kolektivu. Zmíněný Kalendář úkazů pečlivě sestavil Jan Veselý, který je také autorem popisu viditelností objektů v kapitole Planety. Nově také do ročenky zařazujeme předpovědi pro měření tranzitů extrasolárních planet (vzhledem k rozsahu jsou součástí digitální verze), které zpracovali Luboš Brát a Stanislav Poddaný. Věříme, že tuto stále oblíbenější činnost mnozí čtenáři ocení. Autorem významné části dat je tradičně Jan Vondrák, kterému bych tímto chtěl poděkovat za precizní dodání podkladů pro rozšířenou digitální část Ročenky i podnětné připomínky k jejímu tištěnému vydání. Jan Vondrák je autorem dat a textů v kapitolách Slunce, Soumraky, Měsíc a Zákryty planet a hvězd Měsícem a dat pro kapitoly Planety, Zatmění, Trpasličí planety a Planety. Autorem textů ke kapitolám Kalendářní data a Zatmění je Tomáš Prosecký. Rozsáhlou kapitolou

věnovanou proměnným hvězdám zpracovali pod vedením Miloslava Zejdy Petr Sobotka a Ladislav Šmelcer. Předpovědi aktivity meteorických rojů zpracoval Pavol Habuda, kapitola věnovaná kometám je dílem Jiřího Srby.

Hlavním tvůrcem grafické podoby Hvězdářské Ročenky je Martin Fuchs, kterému patří obrovský dík za veliké množství práce spojené se sazbou a grafickou úpravou tištěné i digitální Ročenky a trpělivým prováděním oprav, jež mu v průběhu korektur pečlivě předávala Lenka Soumarová. I jí patří mé poděkování.

Tato publikace by pochopitelně nevznikla bez vydavatele, Hvězdárny a planetária hl. m. Prahy, příspěvkové organizace Hlavního města Prahy, a bez podpory Astronomického ústavu Akademie věd České republiky. Zvláštní poděkování za podporu patří Ediční radě Akademie věd ČR, která na vydání díla poskytla finanční dotaci.

Milí čtenáři, v době internetu a nové éry komunikace, umožňující prakticky okamžité získávání obrovského množství informací bez nutnosti vyhledávání v tištěných knihách, nutně vyvstává otázka, zda má vydávání tištěné Ročenky vůbec smysl. Vydavatel i autoři věří, že její nová podoba smysl má. Jedná se o výběr nejpotřebnějších dat, která můžete mít stále po ruce (i na monitoru), aniž by bylo nutno čerpat z více zdrojů. Ostatně fakt, že loňské digitální vydání ročenky si aktivovala více než polovina čtenářů její smysl jistě potvrzuje. Věříme proto, že Hvězdářská ročenka 2012 vám bude dobrým pomocníkem při pozorování nebeských těles a úkazů. K tomu vám za celý autorský kolektiv přeji jasnou oblohu.

Jakub Rozehnal,
Praha, říjen 2011